

ДОКЛАД

за напредъка на Комисията за
финансов надзор през **2025 г.**

В изпълнение на Стратегията за
наблюдение на финтех сектора
(2025 – 2027 г.)

Настоящият доклад представя предприетите действия, реализираните инициативи и постигнатите резултати през 2025 г. във връзка с изпълнението на Стратегията за наблюдение на финтех сектора (2025 – 2027 г.) и дейността на постоянно действащата финтех работна група към Иновационния център на Комисията за финансов надзор (Комисията).

През отчетния период, Комисията за финансов надзор предприе последователни действия за развитие на финтех екосистемата, адаптиране към европейската регулаторна рамка и осигуряване на баланс между иновациите, финансовата стабилност и защитата на потребителите.

Основни направления на дейност

1. Развитие на Иновационния център и взаимодействие с финтех сектора

През 2025 г., постоянно действащата финтех работна група към Иновационния център на Комисията за финансов надзор осъществи активна дейност по разглеждане на иновативни бизнес модели, провеждане на консултации със заявителите и предоставяне на насоки относно приложимата национална и европейска регулаторна рамка.

В изпълнение на Плана за действие към Стратегията за наблюдение на финтех сектора (2025 – 2027 г.), през отчетния период бяха проведени специализирани работни срещи, посветени на разглеждане на постъпили заявления, иновативни технологични решения и въпроси, свързани с внедряването на нови технологии в небанковия финансов сектор.

Сред основните разгледани теми бяха:

- използването на технологии за автоматизирани проверки на самоличност и идентификация на клиенти;
- решения, базирани на изкуствен интелект за автоматизиране на застрахователни процеси;
- платформи за колективно финансиране;
- решения, свързани с отчетност на екологични, социални и управленски фактори при криптоактиви;
- емитирани финансови инструменти, регистрирани чрез технология на децентрализирания регистър; и
- внедряване на системи с изкуствен интелект в дейността на небанкови финансови институции.

В рамките на дейността на Иновационния център постъпиха официални запитвания от дружества, разработващи финансово иновативни продукти и услуги, по които бяха изготвени становища и правни анализи и проведени консултации.

Разгледани бяха проекти, свързани с автоматизирани проверки на самоличност и идентификация на клиенти, платформи, базирани на изкуствен интелект за застрахователно посредничество, автоматизирана оценка на кредитен риск, решения, свързани с отчетност на екологични, социални и управленски фактори при криптоактиви и системи за мониторинг на капиталовия пазар в съответствието с Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (ОВ L, 2024/1689, 12.7.2024 г.) (Акт за изкуствения интелект, Регламент (ЕС) 2024/1689).

В рамките на консултациите беше подчертано, че използването на системи с изкуствен интелект и външни доставчици на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) не освобождава поднадзорните лица от отговорност по отношение на управлението на риска, защитата на потребителите и спазването на приложимите европейски регулации, включително Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 година относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ L 333, 27.12.2022, pp. 1–79) (Регламент (ЕС) 2022/2554), Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2023 година относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и на директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937 (ОВ L 150, 9.6.2023, pp. 40–205) (Регламент (ЕС) 2023/1114) и Акт за изкуствения интелект.

През 2025 г. Комисията продължи участието си в евро-

пейския блокчейн регулаторен пясъчник – европейска инициатива за регулаторно тестване на иновативни решения, свързани с технологията на децентрализирания регистър (ТДР) в защитена среда.

В рамките на проведените дискусии бяха разгледани токенизацията на финансови инструменти, приложението на Регламент (ЕС) 2022/858 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно пилотна уредба на пазарните инфраструктури, основани на технологията на децентрализирания регистър, и за изменение на регламенти (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и Директива 2014/65/ЕС (ОВ, L 151/1 от 2 юни 2022 г.) правната квалификация на криптоактивите, трансгранично сътрудничество при лицензиране и възможностите за развитие на финансови услуги, базирани на ТДР.

Участието в европейския блокчейн регулаторен пясъчник допринесе за обмен на добри практики с европейски регулатори и представители на финтех сектора, както и за повишаване на надзорния капацитет в областта на цифровите финанси.

Допълнително бяха предприети действия за популяризиране на посочения регулаторен пясъчник чрез публикуване на информационни материали, указания и новини относно възможностите за участие на български дружества, развиващи ТДР, изкуствен интелект и други иновативни технологични решения.

В рамките на развитието на Иновационния център беше задълбочено и сътрудничеството с Цифров иновационен хъб „Тракия“ (ЦИХТ). Проведени бяха работни срещи с представители на ЦИХТ и експерти по киберсигурност относно валидиране и тестване на иновативни бизнес модели, изграждане на бъдеща регулаторна среда тип регулаторен пясъчник, предоставяне на техническа експертиза, организиране на съвместни инициативи и обучения и подпомагане на финтех дружества чрез европейски програми и грантове.

В резултат на проведените дейности през 2025 г., Иновационният център продължи да изпълнява ролята си

на консултативна платформа за диалог между регулатора и финтех сектора, подпомагайки внедряването на иновативни технологии при спазване на изискванията за защита на потребителите, пазарен интегритет и финансова стабилност.

2. Международно и междуинституционално сътрудничество, надзорна координация и обмен на добри практики

През 2025 г., Комисията продължи активното си участие в процесите по прилагане, наблюдение и координация на европейските регулации в областта на цифровите финанси, финансовите иновации и цифровата оперативна устойчивост.

Дейността беше насочена към адаптиране на националната надзорна практика към новите европейски изисквания, укрепване на институционалния капацитет и подпомагане на поднадзорните лица при въвеждането на новите регулаторни стандарти.

През отчетния период, Комисията участва активно в работата на европейските надзорни органи и експертни структури, свързани с:

- Регламент (ЕС) 2023/1114;
- Регламент (ЕС) 2022/2554;
- Регламент (ЕС) 2024/1689;
- Регламент (ЕС) 2019/2088 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година относно оповестяването на информация във връзка с устойчивостта в сектора на финансовите услуги (ОВ L 317, 9.12.2019 , pp. 1–16).

В рамките на дейността по Регламент (ЕС) 2023/1114, експерти на Комисията изготвиха позиции и становища в работни групи към европейските надзорни органи.

По отношение на Регламент (ЕС) 2022/2554 през 2025 г. бяха реализирани дейности, свързани с подготовката на небанковия финансов сектор за прилагането на новите изисквания. В тази връзка бяха изготвени въпросници относно готовността на поднадзорните лица, проведени бяха работни срещи и консултации относно управлението

на риска, пораждан от ИКТ, изготвени бяха позиции по техническите стандарти по Регламент (ЕС) 2022/2554, беше събрана информацията относно инциденти с ИКТ с цел изграждане на рамка за анализ на финтех рисковете.

Комисията активно участваше в заседанията на европейските надзорни органи и европейския форум на иновативните фасилитатори по въпроси, свързани с оперативната устойчивост на информационните и комуникационни системи на финансовите субекти, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2022/2554 и дейността на Иновационния център. През отчетния период беше поставен акцент и върху подготовката за прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1689. В тази връзка Комисията предприе действия по:

- анализ на въздействието на системите с изкуствен интелект върху небанковия финансов сектор;
- оценка на потенциалните рискове за потребителите и финансовата стабилност;
- изготвяне на позиции относно надзора върху системите с изкуствен интелект;
- развитие на експертиза в областта на изкуствен интелект и цифровите финанси.

В подкрепа на дейностите по Регламент (ЕС) 2024/1689 и Регламент (ЕС) 2022/2554, Комисията проведе специализирано проучване относно използването на иновативни технологии и системи с изкуствен интелект в небанковия финансов сектор, чиито резултати са представени подробно в т. 3 от настоящия доклад.

Особено значение през 2025 г. имаше координацията между националните институции по прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1689. Проведена беше тристранна среща между представители на Комисията, Министерството на електронното управление и Българската народна банка относно бъдещата структура на надзора върху системите с изкуствен интелект в Република България.

В рамките на срещата бяха обсъдени необходимостта от изграждане на национална координационна мрежа, определянето на секторни органи за надзор, необходимите

законодателни промени, развитието на технически и експертен капацитет и възможностите за създаване на лаборатория за тестване на системи, базирани на изкуствен интелект.

В рамките на международното сътрудничество през 2025 г., Комисията участва в срещи на Международната организация на комисиите по ценни книжа относно финансовото приобщаване и финтех инициативите, въпросници на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие относно използването на изкуствен интелект във финансите, инициативи на европейския форум на иновативните фасилитатори относно развитието на иновационните центрове и срещи на европейските надзорни органи, свързани с използването на изкуствен интелект в застрахователния и инвестиционния сектор.

В резултат на предприетите действия през 2025 г. беше постигнат значителен напредък в подготовката на небанковия финансов сектор за прилагане на новите европейски цифрови регулации и в подобряването на междуинституционалната координация.

3. Проучване на използването на изкуствен интелект и иновативни технологии

В изпълнение на Плана за действие към Стратегията за наблюдение на финтех сектора (2025 – 2027 г.) и във връзка с необходимостта от установяване на тенденциите при използването на иновативни технологии в небанковия финансов сектор, в периода 13.01.2025 г. – 15.03.2025 г., Комисията проведе мащабно проучване сред поднадзорните лица относно внедряването и използването на иновативни технологии, включително системи с изкуствен интелект.

Проучването беше насочено към дружествата от инвестиционния, застрахователния и пенсионноосигурителния сектор с цел установяване на степента на дигитализация, нивото на внедряване на системи, базирани на изкуствен интелект, използването на ТДР, зависимостта от външни доставчици на ИКТ и готовността за прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2554 и Регламент (ЕС) 2024/1689. В проуч-

ването взеха участие 31 поднадзорни лица, от които 58% представители на инвестиционния сектор, 26% представители на застрахователния сектор и 16% представители на осигурителния сектор. Резултатите показаха:

- висока степен на интерес към внедряване на решения, основани на изкуствен интелект и дигитализация;
- наличие на одобрени дигитални стратегии при голяма част от дружествата;
- засилени инвестиции в машинно обучение, генеративен изкуствен интелект и ТДР;
- активно използване на външни доставчици на услуги за ИКТ;
- необходимост от повишаване на експертната подготовка и киберсигурността.

Проучването установи и засилен интерес към използването на изкуствен интелект за автоматизиране на процеси, анализ на данни и оценка на риск, проверки, свързани с противодействие на изпирането на пари и разкриване на измами, обслужване на клиенти чрез чатботове и дигитални асистенти и подпомагане вземането на инвестиционни решения. В рамките на анализа беше установено, че част от дружествата срещат затруднения, свързани с недостиг на квалифицирани експерти, необходимост от допълнителни инвестиции в киберсигурност, липса на практически насоки относно Регламент (ЕС) 2024/1689 и ограничен административен и технически капацитет. Събраната информация беше използвана за анализ на готовността на пазара за прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2554 и Регламент (ЕС) 2024/1689, идентифициране на потенциални рискове при внедряването на системи, базирани на изкуствен интелект разработване на бъдещи надзорни подходи и изграждане на рамка за наблюдение и оценка на финтех рисковете.

4. Развитие на дигиталното присъствие и прозрачността

През 2025 г., Комисията предприе действия за модернизирване на дигиталното си присъствие, подобряване на

прозрачността и улесняване на комуникацията с поднадзорните лица, финтех сектора и потребителите на финансови услуги. Основен акцент беше поставен върху развитието на интернет страницата на Комисията и секцията „Финансови иновации“, която беше наградена като основна информационна платформа за взаимодействие с участниците на пазара. В рамките на реализираните дейности беше създадена специализирана секция „Криптоактиви“, съдържаща:

- приложимата нормативна уредба;
- указания и разяснения относно Регламент (ЕС) 2023/1114;
- информационни материали за доставчици на услуги за криптоактиви;
- предупреждения за рисковете при инвестиране в криптоактиви.

С цел подобряване на прозрачността бяха публикувани стратегии и документи по изпълнение на Плана за действие, указания и разяснения по Регламент (ЕС) 2022/2554, Регламент (ЕС) 2023/1114 и Регламент (ЕС) 2024/1689, материали относно използването на системи, базирани на изкуствен интелект, предупреждения относно рисковете при използване на изкуствен интелект и финфлуенсъри, новини, свързани с европейския блокчейн регулаторен пъсьчник и материали за киберсигурност и цифрова оперативна устойчивост.

През 2025 г. беше реализирана и инициатива за изграждане на дигитална консултативна платформа към Иновационния център, предназначена да подпомогне:

- комуникацията между регулатора и финтех сектора;
- предоставянето на консултации относно приложимата регулаторна рамка;
- подаването на запитвания и иновативни проекти;
- обмена на информация относно европейските законодателни инициативи.

В рамките на модернизацията на интернет страницата на Комисията бяха предприети мерки за подобряване

на потребителската навигация и достъпността на съдържанието, включително:

- оптимизиране на структурата на секция „Финансови иновации“;
- подобряване на визуалното оформление;
- разработване на визуални елементи и схеми относно европейските регулации;
- улесняване на процеса по подаване на заявления и запитвания.

Предприетите действия допринесоха за повишаване на прозрачността на надзорната дейност, улесняване достъпа до информация, подобряване на комуникацията с финтех сектора и повишаване на информираността относно европейските цифрови регулации.

5. Повишаване на финансовата грамотност и експертния капацитет

През 2025 г. Комисията реализира последователна политика за повишаване на финансовата грамотност, насърчаване на информираността относно финансовите иновации и развитие на експертизата във връзка с навлизането на новите цифрови технологии в небанковия финансов сектор.

В изпълнение на Стратегията за наблюдение на финтех сектора, Комисията организира и участва в обучения, семинари, публични дискусии и информационни кампании, насочени към повишаване на финансовата грамотност, рисковете при криптоактивите, използването на изкуствен интелект и роботизирани съветници, европейските регулации в областта на цифровите финанси, киберсигурността и дигиталната оперативна устойчивост.

Съществен акцент беше поставен върху повишаването на финансовата грамотност на младите хора и изграждането на базови познания относно финансовите технологии и рисковете, свързани с цифровизацията на финансовия сектор.

В тази връзка, Комисията проведе обучителни инициативи и семинари за ученици и учители от цялата страна, посветени на инвестирането в криптоактиви, рисковете при търговията с високорискови финансови инструменти, използването на изкуствен интелект и алгоритмични системи при инвестиционни решения, роботизираните съветници и защитата на потребителите в дигитална среда.

Проведените инициативи достигнаха до над 600 ученици и учители в страната.

През отчетния период Комисията участва и в публични форуми, конференции и професионални събития, свързани с развитието на финансовите иновации и цифровите финанси.

Особен акцент беше поставен върху развитието на експертизата във връзка с прилагане на Регламент (ЕС) 2023/1114, Регламент (ЕС) 2022/2554 и Регламент (ЕС) 2024/1689, като над 20 експерти от Комисията преминаха специализирани обучения и програми за повишаване на квалификацията, организирани от Европейската дигитална финансова академия, Международния банков институт, Института за публична администрация, европейските надзорни органи и професионални организации. Участието в тези обучения допринесе за повишаване на експертизата в областта на цифровите финанси, подготовката за прилагане на европейските регулации, развитието на надзорни подходи относно системите, базирани на изкуствен интелект и по-добро разбиране на рисковете, свързани с финансовите иновации.

Основни резултати и изводи

В резултат на предприетите действия през 2025 г., Комисията за финансов надзор постигна съществен напредък в изпълнението на стратегическите цели, свързани с развитието на финансовите иновации и цифровизацията на небанковия финансов сектор.

Реализираните дейности допринесоха за:

- подобряване на регулаторния диалог с финтех сектора;
- повишаване на прозрачността и публичната комуникация;
- укрепване на институционалния капацитет;
- активна подготовка за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/1114, Регламент (ЕС) 2022/2554 и Регламент (ЕС) 2024/1689;
- изграждане на рамка за идентифициране и анализ на финтех рисковете;
- засилване на международното и междуинституционалното сътрудничество;
- подобряване на координацията между националните институции;
- създаване на предпоставки за бъдещо изграждане на регулаторна среда за тестване на иновативни финансови технологии.

В хода на изпълнението на дейностите през 2025 г., Комисията формулира принципни позиции относно:

- отговорността при възлагане на услуги с ИКТ на външни доставчици;
- използването на системи, базирани на изкуствен интелект, във финансовия сектор;
- необходимостта от ефективен надзор върху цифровите финансови услуги;

- защитата на потребителите при използване на иновативни технологии;
- управлението на риска с ИКТ съгласно Регламент (ЕС) 2022/2554; и
- необходимостта от координиран подход при прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1689.

Резултатите от проведените инициативи потвърдиха необходимостта от:

- продължаване развитието на Иновационния център;
- задълбочаване на диалога с финтех индустрията;
- разширяване на обучителните инициативи; и
- развитие на надзорни подходи, съобразени с цифровата трансформация на финансовия сектор.

Заклучение

През 2025 г., Комисията за финансов надзор реализира активна и последователна политика в областта на финансовите иновации, цифровите финанси и надзора върху новите технологии в небанковия финансов сектор.

Предприетите действия създадоха основа за по-ефективно прилагане на европейските цифрови регулации, развитие на иновационната екосистема, подобряване на координацията между институциите, повишаване на готовността на небанковия финансов сектор за внедряване на иновативни технологии и системи с изкуствен интелект и изграждане на устойчива и сигурна среда за развитие на финансовите иновации в Република България.